

Tjänsteskrivelse

Datum

2024-12-05

Vår referens

Ilona Holmgren
Verksamhetscontroller
ilona.holmgren@malmo.se

Uppdrag budget 2023 – Genomföra en översyn av färdtjänstregelverket samt utreda förutsättningarna för en beställningscentral för färdtjänst i egen eller regional regi

STK-2024-535

Sammanfattning

I Malmö stads budget 2023 gavs tekniska nämnden ett uppdrag gällande färdtjänst inom dåvarande målområde trygghet och delaktighet. Nämnden återrapporterar nu uppdraget. Återrapporteringen omfattar dels förutsättningarna för en beställningscentral för färdtjänst i egen eller regional regi, och dels en översyn av färdtjänstregelverket.

Tekniska nämnden rapporterar tre alternativ för en beställningscentral för färdtjänst. Färdtjänst helt i egen regi, helt i regional regi samt i samverkan mellan Malmö stad och Skånetrafiken.

I översyn av färdtjänstregelverket har nämnden utrett förutsättningar för införande av resegaranti (förseningsersättning) i färdtjänsten. De redogör för färdtjänstresor och avgifter inom färdtjänst och riksfärdtjänst samt föreslår en ny avgifts- och beräkningsmodell. Slutligen medför nämndens förslag ändringar av Riktlinjer för färdtjänst, Riktlinjer för riksfärdtjänst och av nämndens Tillämpningsanvisningar för färdtjänst och riksfärdtjänst.

Förslaget är att godkänna regelverk med ny avgiftsmodell och vid detta beslut revidera riktlinjer för färdtjänst och riksfärdtjänst. Förslaget är även att tekniska nämnden återkommer till kommunfullmäktige med slutrapport om förutsättningar för samverkan i fråga om beställningscentral. Gällande förseningsavgifter föreslås att tekniska nämnden återkommer med ekonomiska konsekvenser och förslag på regelverk för förseningsersättning.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. Kommunfullmäktige uppdrar åt tekniska nämnden att återkomma med slutrapport under hösten 2025, om förutsättningar för samverkan gällande beställningscentral mellan Malmö stad och Skånetrafiken i Region Skåne.
2. Kommunfullmäktige uppdrar åt tekniska nämnden att under hösten 2025 återkomma med ekonomiska konsekvenser och förslag till eventuellt regelverk för förseningsersättning.
3. Kommunfullmäktige godkänner förslag om nytt regelverk för avgifter inom färdtjänst och riksfärdtjänst utifrån en ny modell att börja gälla den 1 oktober 2025, att ersätta nuvarande regelverk om avgifter inom färdtjänst och riksfärdtjänst.
4. Kommunfullmäktige godkänner tekniska nämndens förslag om procentuella avgiftsnivåer av kostnadsberäkningspunkter för avgifter inom färdtjänst och riksfärdtjänst.
5. Kommunfullmäktige godkänner reviderade riktlinjer för färdtjänst att börja gälla den 1 oktober 2025.
6. Kommunfullmäktige godkänner reviderade riktlinjer för riksfärdtjänst att börja gälla den 1 oktober 2025.

Beslutsunderlag

- PM Beställningscentral för färdtjänst i egen eller regional regi
- Tjänsteskrivelse Fastighets- och gatukontoret
- Tekniska nämnden beslut 240226§ 68
- Tjänsteskrivelse fastighets- och gatukontoret
- PM Resegaranti för färdtjänstresenärer i Malmö stad - TN 240827
- Remissammanställning
- Yttrande från Malmö stads funktionshinderråd - Översyn av färdtjänstreglementet
- Yttrande från Centrala pensionärsrådet - Översyn av färdtjänstreglementet
- Beslut och yttrande från HVON 2024-04-24
- Funktionsstödsnämndens yttrande gällande Remiss från tekniska nämnden – Översyn av färdtjänstregelverket
- Yttrande SEN remiss översyn av färdtjänstregelverket
- Riktlinjer för riksfärdtjänst
- Tillämpningsanvisningar för färdtjänst och riksfärdtjänst 241022
- Riktlinjer för färdtjänst 241022
- PM Avgifter färdtjänst och riksfärdtjänst 241022

- Avgifter för färdtjänst och riksfärdtjänst 241022
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 241209 Genomföra en översyn av färdtjänstregelverket samt utreda förutsättningarna för en beställningscentral i egen eller regional regi
- Tekniska nämnden beslut 241022 § 242 Särskilt yttrande (SD)

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2024-12-09

Kommunstyrelsen 2025-01-08

Kommunfullmäktige 2025-01-30

Beslutet skickas till

Tekniska nämnden

Remissinstanserna till tekniska nämnden (funktionsstödsnämnden, hälsa-, vård- och omsorgsnämnden, servicenämnden, Malmö stads funktionshinderråd och Centrala pensionärsrådet)

Stadskontorets handläggare

Ärendet

I Malmö stads budget 2023 fick tekniska nämnden, tillsammans med berörda nämnder, i uppdrag att genomföra en översyn av färdtjänstregelverket. Det ingick även att utreda förutsättningarna för en beställningscentral för färdtjänst i egen eller regional regi. Uppdragen ingick i dåvarande målområde ”Trygghet och delaktighet – Ökad delaktighet i ett öppet Malmö” och formulerades ”Äldre och Malmöbor med funktionsvariation som är berättigade till det ska kunna lita på att färdtjänsten levererar. Många upplever idag svårigheter, otillfredsställande leverans och språkförbistringar till följd av personal i beställningscentralerna är stationerade i andra länder och har bristande lokalkännedom. Under året påbörjas en översyn av Malmö stads färdtjänstregelverk och möjligheterna att skapa en färdtjänstcentral i egen eller regional regi utreds.”

Tekniska nämnden har återrapporterat ärendet i två delar, (1) beställningscentral och (2) översyn av färdtjänstregelverket. I den senare delen ingår resegaranti (förseningsersättning) inom färdtjänsten, översyn av resor och avgifter för färdtjänst samt förslag på nytt regelverk för avgiftsmodell. Förslagen från nämnden medför även revidering av riktlinjer och tillämpningsanvisningar för färdtjänst och riksfärdtjänst.

I ärendets beredning har stadskontoret haft dialog med fastighets- och gatukontoret. Serviceförvaltningen och fastighets- och gatukontorets har fört dialog med representanter från Malmö stads funktionshinderråd och Centrala pensionärsrådet gällande förändringar som skett från ursprungsförslagen.

Bakgrund Regelverk

Kommuners rätt att ta ut avgifter regleras i kommunallagen (2017:725). Regler om särskilt anordnade transporter (färdtjänst) för personer med funktionshinder regleras i Lag (1997:736) om färdtjänst och i Lag (1997:735) om riksfärdtjänst.

Enligt Malmö stads reglemente är ansvaret för färdtjänst och riksfärdtjänst delat mellan servicenämnden och tekniska nämnden. Tekniska nämnden ansvarar för finansiering, regler, taxor, tillämpningsanvisningar och uppföljning som är Malmö stads ansvar enligt gällande lagstiftning. Servicenämnden ansvarar för myndighetsutövning inom färdtjänst och riksfärdtjänst, avtalsuppföljning, kvalitetssäkring och beställningscentral för specialtransporter.

Tekniska nämndens återrapport

Budgetuppdraget har av tekniska nämnden behandlats i två delar, vilka nedan sammanfattas i korthet.

- Redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag om att utreda förutsättningarna för en beställningscentral för färdtjänst i egen eller regional regi (TN-2024-410).
- Redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag om att genomföra en översyn av färdtjänstregelverket (TN-2024-409).

Redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag om att utreda förutsättningarna för en beställningscentral för färdtjänst i egen eller regional regi (TN-2024-410)

Tekniska nämnden beslutade 26 februari 2024 (§51) att rapportera förutsättningar för beställningscentral och trafikledning i egen eller regional regi till kommunfullmäktige.

Ärendet återrapporterar förutsättningarna för beställningscentral (som hanterar beställningar från färdtjänstresenärer) och för trafikledning (som hanterar ledning av fordon). Detta skildras i ”PM Beställningscentral för färdtjänst i egen eller regional regi”.

I gällande persontrafiksavtal med avtalsstart den 1 april 2024 har flera upphandlade leverantörer delade ansvar inom personbilstrafiken. Beställningsuppdrag fördelas via Malmö stad. Utöver att tillhandahålla fordon för köruppdrag har leverantörerna ansvar för beställningsfunktioner och för trafikledning av sina egna fordon som utför köruppdrag åt staden. Tre av fyra upphandlade leverantörer har beställningscentral och trafikledning i Sverige och den fjärde har beställningscentral utomlands. Avtalet innebär att fler beställningsuppdrag utförs i Sverige jämfört med tidigare avtal.

Specialtransporter i Malmö stad bedrivs i egen regi, med fordon och chaufförer samt med egen beställningscentral och trafikledning. En av de upphandlade leverantörerna täcker upp under de tider Malmö stads egen beställningscentral och trafikledning inte är i drift.

Utredningen visar på tre alternativ för beställningscentral.

- **Helt i egen regi:** Utredningen lyfter fram fördelarna med egen regi i form av ökad råddighet och möjlighet till samplanering av fordonslag med specialtransporter. Avseende ekonomi beräknas kostnadsökningar om 21,8 miljoner kronor för Malmö stad (2024 års kostnadsnivå).

- **Helt i regional regi:** Alternativet medför i sig två spår.

Spår 1, ett fullständigt överlämnande till den regionala kollektivtrafiknämnden av ansvaret för färdtjänst. Detta medför överföring till den regionala kollektivtrafiknämnden och avveckling av egen verksamhet. Spåret bedöms av utredningen inte vara en del av beställningen från kommunfullmäktige.

Spår 2, innebär att Malmö stad använder den regionala kollektivtrafiknämndens beställningscentral och trafikledning men behåller ansvaret för myndighetsutövning, reglering, utförande av transporter och finansiering. Modellen medför en form av tjänsteköp. Modellen kan enligt utredningen medföra legala risker i förhållande till Lag (2016:1145) om offentlig upphandling.

- **Samverkan mellan Malmö stad och Skånetrafiken:** Alternativet innebär avtalsamverkan och behöver utredas vidare gällande ekonomiska konsekvenser. Det behöver även utredas förutsättningar för samverkan om beställningscentral och trafikledning gällande personal, vid störningar och om möjliga effektiviseringar vid lågtrafik. Dialog och utredning pågår tillsammans med regionen, om samverkan kring beställningscentral och trafikledning, som en del i en större samverkansutredning.

Redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag om att genomföra en översyn av färdtjänstregelverket (TN-2024-409)

Tekniska nämnden redovisade 26 februari 2024 (§67) sin tolkning av uppdraget från kommunfullmäktige, att genomföra en översyn av färdtjänstregelverket. Utredningar i ärendet (under rubriken ”Tekniska nämndens bilagda utredningar rörande färdtjänstregelverket”) remitterades utan nämndens eget ställningstagande till följande berörda nämnder och råd: funktionsstödsnämnden, hälsa-, vård- och omsorgsnämnden, servicenämnden, Malmö stads funktionshinderråd och Centrala pensionärsrådet.

Tekniska nämnden behandlade ärendet den 12 juni 2024 (§143), efter komplettering med sammanställning av remissinstansernas synpunkter. Efter genomgång bordlades ärendet.

Tekniska nämnden behandlade ärendet den 22 oktober 2024 (§242) och beslutade att rapportera till kommunfullmäktige. Tekniska nämnden beslutade följande:

- att rapportera förutsättningar för införande av en förseningsersättningsmodell till kommunfullmäktige,
- att uppdra åt fastighets- och gatukontoret att ta fram en modell för och regleringar av förseningsersättning,
- att godkänna förslag till avgifter för färdtjänst och riksfärdtjänst och lämna över förslaget till kommunfullmäktige för beslut,
- att godkänna förslag till procentuella avgiftsnivåer av kostnadsberäkningspunkter och lämna över förslaget till kommunfullmäktige för beslut,
- att godkänna förslag till riktlinjer för färdtjänst och lämna över förslaget till kommunfullmäktige för beslut,
- att godkänna förslag till riktlinjer för riksfärdtjänst och lämna över förslaget till kommunfullmäktige för beslut, samt
- att anta förslag till tillämpningsanvisningar för färdtjänst och riksfärdtjänst med förbehållet att ändringar endast verkställs vid sådant fall att kommunfullmäktige antar föreslagna avgifter och riktlinjer.

Tekniska nämndens bilagda utredningar rörande färdtjänstregelverket

Nedanstående fyra delar ingår i översyn av färdtjänstregelverket och de sammanfattas i korthet. Nämndens utredningar och förslag har målsättningar om god transportkapacitet och tillgänglighet för målgruppen, miljövänliga resor och att använda skattemedel effektivt.

- 1) ”PM Resegaranti för färdtjänstresenärer i Malmö stad” behandlar förutsättningar för resegaranti. Utredningen jämför resegaranti i färdtjänst med rätten till den så kallade förseningsersättningen i kollektivtrafiken. Det finns ingen motsvarande lagstadgad rättighet till ersättning vid förseningar av färdtjänstresor som därmed är ett frivilligt åtagande för kommunen. Utredningen behandlar förutsättningar och lämnar förslag på möjlig grundutformning för förseningsersättning, med förebild i den allmänna

kollektivtrafiken. Utredningen framför vikten av en reglerad modell för ersättningar och att Malmö stads frivilliga åtaganden ska vara välreglerade och resurseffektiva. Utredningen avslutar med att införande innebär behov av ökad budget för färdtjänst.

- 2) Utredningen ”PM avgifter för färdtjänst och riksfärdtjänst” redogör för lagstiftningen gällande avgifter, Malmö stads avgifter och nuvarande avgiftsmodell inom färdtjänst. Resandet inom färdtjänsten i Malmö stad jämförs med andra kommuner och analyseras. Utredningen åskådliggör konsekvenserna av nuvarande avgiftsmodell inom färdtjänst. Den redogör för hur verksamheten finansieras och identifierar negativa konsekvenser med nuvarande avgiftssystem. Utredningen identifierar behov av en översyn av nuvarande avgiftsmodell och lämnar förslag på ny avgiftsmodell i följande rapport. Nu gällande modell innebär två abonnemangsformer. Abonnemang 1 medger en handfull resor till en lägre månadskostnad och abonnemang 2 medger obegränsat resande till en månadskostnad motsvarande lokal kollektivtrafik.
- 3) I ”Avgifter för färdtjänst och riksfärdtjänst” föreslår nämnden en ny avgiftsmodell. Efter remissbehandling har den ursprungliga föreslagna avgiftsmodellen justerats. Föreliggande förslag innebär i korthet avgifter uppdelade i standardavgift, särskild avgift för pendlingsresor, färdtjänstresa i annan kommun och övriga avgifter. Det föreslås tre abonnemangsformer med månadsavgifter för färdtjänstresor i Malmö (1: standardavgift, 2: pendlingsresor och 3: fritidsabonnemang). Rörliga avgifter tillkommer som beror på resornas färdavstånd. Abonnemangsformerna kan kombineras och påverkas i så fall enligt en så kallad konsumtionsmodell. Modellen innebär att en avgift för ett högre abonnemang konsumerar avgiften för ett lägre abonnemang. För färdtjänstresor i annan kommun betalar resenärer motsvarande hälften av reskostnaden. Riksfärdtjänst regleras av regeringens föreskrifter om avgiftsnivåer.
- 4) Slutligen föreslås justeringar i ”Riktlinjer för färdtjänst” och ”Riktlinjer för riksfärdtjänst”. Nu gällande riktlinjer för färdtjänst och riksfärdtjänst i Malmö stad beslutades av kommunfullmäktige 27 april 2023 (STK-2021-1323) och började gälla den 1 september 2023. Förutsättningen för att föreslagna nya avgifter ska kunna antas är följande ändringar i Riktlinjer och tillämpningsanvisningar.
 - I Riktlinje för färdtjänst föreslås ändringar av punkt 4.2, 4.3, 5.12, 6.2, 6.5, samt ny punkt 5.13.
 - I Riktlinjer för riksfärdtjänst föreslås ändringar av punkt 4.4 och 5.1.

- I Tillämpningsanvisningar (som beslutas av tekniska nämnden) för färdtjänst och riksfärdtjänst föreslås ändringar av punkt 11, ny anvisning i punkt 12 och struken anvisning 6.2.

Stadskontorets bedömning och förslag

Tekniska nämnden har haft i uppdrag att utreda förutsättningar för beställningscentral i egen eller regional regi och att göra en översyn av färdtjänstregelverket.

Nämnden återrapporterar tre alternativ för beställningscentral. Alternativet samverkan med regionen pågår fortsatt, och kan kopplas till större uppdrag om kollektivtrafiken. Stadskontoret föreslår att tekniska nämnden ges i uppdrag att återkomma med slutrapport under hösten 2025, om förutsättningar för samverkan gällande beställningscentral mellan Malmö stad och Skånetrafiken i Region Skåne.

Gällande förseningsersättning föreslår stadskontoret att tekniska nämnden får i uppdrag att återkomma till kommunfullmäktige med en redogörelse av ekonomiska konsekvenser och förslag till regelverk för förseningsersättning.

Stadskontoret föreslår att förslaget om nytt regelverk för avgifter inom färdtjänst och riksfärdtjänst börjar gälla från den 1 oktober 2025. Detta ersätter i så fall nuvarande regelverk om avgifter inom färdtjänst och riksfärdtjänst. Stadskontoret föreslår även att förslaget om procentuella avgiftsnivåer av kostnadsberäkningspunkter godkänns.

Slutligen föreslår stadskontoret att reviderade riktlinjer för färdtjänst och för riksfärdtjänst godkänns att börja gälla den 1 oktober 2025.

Ansvariga

Martin Ljungberg Nämndsekreterare
Anna Westerling Ekonomidirektör
Susanna Jakobsson Enhetschef
Andreas Norbrant Stadsdirektör